

Biuletyn Informacji Publicznej

Instytutu Pamięci Narodowej
Komisja Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu

Dane osoby z katalogu osób "rozpracowywanych"

Imiona: Marian
Nazwisko: Borys
Miejsce urodzenia: Zabiele gm. Kolno
Data urodzenia: 30-07-1927
Imię ojca: Bolesław
Imię matki: Rozalia
Dodatkowe informacje:

Treść zapisów ewidencyjnych

Opis materiałów	Stan zachowania	Uwagi
Marian Borys (ur. w lipcu 1927 r.) w latach 1944-1945 był współpracownikiem Narodowych Sił Zbrojnych w gminach powiatu Kolno, w roku 1946 i do marca 1947 członkiem WiN na terenie pow. Kolno i Łomża, a od lipca 1947 do sierpnia 1954 żołnierzem antykomunistycznego Narodowego Zjednoczenia Wojskowego (NZW) na terenie powiatów Kolno, Pisz i Ostrołęka. Nosił pseudonimy "Sęk" i "Czarny". W latach 1947-1952 walczył w szeregach oddziału NZW pod dowództwem chor. Hieronima Rogińskiego pseudonim "Róg" i sierż. Bronisława Chrzanowskiego pseud. "Orzeł". Marian Borys pseud. "Czarny" objął dowództwo nad tym oddziałem po śmierci komendanta KP NZW krypt. "Łuków" - Hieronima Rogińskiego (tj. po 18 kwietnia 1952). Figuruje w aktach i zapisach ewidencyjnych oraz w kartotekach WUBP i KW MO w Białymstoku, WUBP w Olsztynie, PUBP w Kolnie, PUBP w Pisz i PUBP w Ostrołęce z lat 1949-1954. Zapisano w nich między innymi, iż Marian Borys "w 1947 r. był członkiem bandy [oddziału] NZW pod dowództwem Wacława Mówińskiego pseud. "Szczygieł", następnie od jesieni 1948 "pełnił funkcję sekretarza komendy powiatowej NZW krypt. "Łuków", a od początku 1949 r. był dowódcą patrolu PAS podległego Hieronimowi Rogińskiemu pseud. „Róg”. Ponadto zapisano między innymi, iż Marian Borys "brał udział w licznych napadach terrorystyczno-rabunkowych z bronią w rękę" i zbrojnych akcjach przeciwko UB i MO. Zanotowano, że Marian Borys został "zabity w akcji" (tj. w zasadzce grupy operacyjnej UB i oddziału KBW) w dniu 12 sierpnia 1954 koło wsi Zaskrodzie w powiecie kolneńskim.	Wpis na podstawie zapisów ewidencyjno-kartotecznych.	

Marian Borys pseud. "Czarny" występuje wraz ze 146 innymi żołnierzami i współpracownikami antykomunistycznego Narodowego Zjednoczenia Wojskowego w aktach operacyjnych PUBP w Kolnie i WUBP w Białymstoku z lat 1950-1955 zarejestrowanych jako Sprawa Obiektowego Rozpracowania krypt. "Nil". Sprawa ta dot. rozpracowania Komendy Powiatowej NZW krypt: "Orkan", "Łaba", "Łużyca" i była prowadzona w latach 1950-1955 przez PUBP w Kolnie. Akta te zawierają m.in. raporty UB dotyczące rozpracowania i ujęcia lub zabicia poszczególnych współpracowników i żołnierzy NZW, w tym Mariana Borysa, doniesienia tajnych informatorów UB oraz między innymi "spis członków NZW" z gminy Turośl, pow. Kolno.

IPN Bi 011/14 t. 1 (155/IV/a-e).

Marian Borys pseud. "Czarny" figuruje wraz z kilkuset innymi żołnierzami i współpracownikami antykomunistycznego Narodowego Zjednoczenia Wojskowego w obszernych aktach operacyjnych WUBP w Białymstoku i PUBP w Kolnie z lat 1950-1955 zatytułowanych "Borys Marian i inni". Akta te dot. rozpracowania Komendy Powiatowej NZW krypt: "Orkan", "Łaba", "Łużyca" i następnie oddziału NZW pod dowództwem Mariana Borysa pseud. "Czarny" w latach 1952-1954 przez PUBP w Kolnie. Akta te zawierają m.in. notatki i raporty UB dotyczące rozpracowania i ujęcia lub zabicia poszczególnych współpracowników i żołnierzy NZW, w tym Mariana Borysa oraz liczne doniesienia tajnych informatorów UB.

IPN Bi 012/1208 t. 1-4 (4047/II), IPN Bi 012/1209 t. 1-5 (4047/II).

Marian Borys pseud. "Czarny" figuruje wraz ze 105 innymi żołnierzami i współpracownikami antykomunistycznego Narodowego Zjednoczenia Wojskowego w aktach WUBP i KW MO w Białymstoku z lat 1947-1949 opisanych jako Zbiór odpisów dokumentów dot. rozpracowania oddziału NZW pod dowództwem: Chrzanowski Bronisław ps. "Ostry"/ "Chrzan"/ "Orzeł" w latach 1948-1949. Akta te zawierają w większości odpisy dokumentów z tzw. teczki dossier dot. działalności oddziału NZW pod dowództwem Bronisława Chrzanowskiego, w tym wykazy informatorów UB użytych do rozpracowania ww. oddziału i ich doniesienia agenturalne, notatki służbowe, meldunki, raporty i sprawozdania funkcjonariuszy MO i UB, protokoły przesłuchań "podejrzanych" i świadków, "szkice sytuacyjne" zdarzeń, oryginał odezwy NZW pt. "Bracia Polacy!!" i gazetki NZW "Głos z podziemia" z dn. 21.12.1947, wyciągi z notatek i dokumentów znalezionych przy zabitym w lipcu 1949 żołnierzowi NZW: Wacławie Bawarskim pseud. "Cięty" .

IPN Bi 047/1077 t. 2.

Marian Borys pseud. "Czarny" występuje (wraz z kilkuset innymi żołnierzami NSZ) w opracowaniu Wydz. "C" KW MO w Olsztynie z lat 1973-1982 zatytułowanym i opisanym jako "Charakterystyka nr 158, nazwa organizacji: Komenda Okręgowa Narodowych Sił Zbrojnych, dowódca: Melchior Nestorowicz pseud. >Kalina< - komendant Okręgu, okres działalności: kwiecień-sierpień 1945 r., obszar działalności: pow. Kolno, Łomża, Ostrołęka". Akta te obejmują następujące rodzaje dokumentów: charakterystyka, kwestionariusze osobowe, karty na czyn przestępczy, notatki informacyjne. Materiały te zostały opracowane na podstawie dokumentów UB z lat 1945-1947 przez Wydział "C" Komendy Wojewódzkiej MO w Olsztynie na potrzeby Wydziału II Biura "C" MSW.

IPN BU 0182/146 t. 1 (Charakterystyka nr 158, p. 321).

Marian Borys pseud. "Czarny" występuje (wraz z kilkudziesięcioma innymi żołnierzami NZW) w opracowaniu Wydz. "C" KW MO w Olsztynie z roku 1983 zatytułowanym i opisanym jako "Charakterystyka nr 29: ugrupowanie Hieronima Rogińskiego pseud. Róg, dowódcy: Bronisław Chrzanowski pseud. Ostry, Łysy, Orzeł, Chrzan, Hieronim Rogiński pseud. Róg, Marian Borys pseud. Czarny, okres działalności: lipiec 1948 r. - koniec 1954 r., obszar działalności: pow. Kolno woj. Białystok, pow. Pisz woj. Olsztyn i częściowo na terenie powiatów: Łomża, Ostrołęka, Szczętno i Mrągowo". W ww. charakterystyce zapisano między innymi, iż wymienione ugrupowanie NZW było podzielone na trzy bojowe patrole, których dowódcami byli: patrolu I - Hieronim Rogiński pseud. "Róg", patrolu II - Marian Borys pseud. "Czarny", a patrolu III - Kazimierz Lenkiewicz pseud. "Warmiak".

IPN BU 0182/29 (Charakterystyka nr 29, p. 29)

Marian Borys pseud. "Czarny" występuje (wraz z kilkuset innymi żołnierzami i współpracownikami NZW) w opracowaniu Wydz. "C" KW MO w Białymstoku z roku 1976 zatytułowanym i opisanym jako "Charakterystyka nr 6, nazwa organizacji: Narodowe Zjednoczenie Wojskowe, dowódcy: Hieronim Rogiński pseud. Róg, Marian Borys pseud. Czarny, okres działalności: czerwiec 1947 r. - sierpień 1954 r., obszar działalności: pow. Pisz, Kolno, Ostrołęka". Akta te obejmują następujące rodzaje dokumentów: charakterystyka ww. organizacji, kwestionariusze osobowe, "karty na czyn przestępczy", notatki informacyjne. Materiały te zostały opracowane w roku 1976 na podstawie dokumentów UB z lat 1947-1954 przez Wydział "C" Komendy Wojewódzkiej MO w Białymstoku na potrzeby Wydziału II Biura "C" MSW. W kwestionariuszu osobowym dot. Mariana Borysa (nr 47) zapisano między innymi, że w latach 1952-1954 "banda [oddział] Mariana Borysa kwaterowała przeważnie w bunkrze zbudowanym w lesie w pobliżu wsi Zabiele gmina Kolno".

IPN BU 0177/6 t. 1-2 (Charakterystyka nr 6, p. 47).